

1. ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΕ ΝΕΑ ΣΤΕΝΩΠΟ

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 12/11/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 12/11/2023

Σελίδα: 50

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του Ιωάννη Ν. Γρηγοριάδη

Οι αμερικανοτουρκικές σχέσεις σε νέα στενωπό

Οι εξελίξεις στη Μέση Ανατολή δεν αφήνουν περιθώρια στις δύο χώρες να γεφυρώσουν τις πολιτικές και στρατηγικές τους διαφορές

Καθώς ο πόλεμος μεταξύ του Ισραήλ και της Χαμάς εξακολουθεί να μαινεται, οι ήδη ευθραυστές και προβληματικές αμερικανοτουρκικές σχέσεις άγονται σε νέα στενωπό. Ενώ οι κυβερνήσεις των δύο κρατών προσπάθησαν να αναζητήσουν τρόπους να παρακάμψουν τις πολιτικές και στρατηγικές διαφορές τους και να δώσουν ώθηση σε μια νέα θετική ατζέντα, οι εξελίξεις στη Μέση Ανατολή φαίνεται να εκτροχιάζουν κάθε τέτοια δυνατότητα.

Δεν είναι μόνο η καλλιέργεια μιας ειδικής σχέσεως μεταξύ των

Ηνωμένων Πολιτειών και των Κούρδων της Συρίας που συνέβαλε στη διάδοση απόψεων ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες υποστηρίζουν το κουρδικό αυτονομιστικό κίνημα και πέραν της Συρίας και επομένως εσφαλμένως την ασφάλεια και εδαφική ακεραιότητα της Τουρκίας. Οι σχέσεις επιδεινώθηκαν μετά την αγορά των ρωσικών συστοιχιών πυραύλων S-400 και μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Η στάση ουδέτερο-ρότητος της Τουρκίας υπονόμευσε τη θέση της εντός του ΝΑΤΟ, ενώ η αντίθεσή της στην ένταξη της Φινλανδίας και της Σουηδίας

στη Βορειοατλαντική Συμμαχία ενίσχυσε τις υποψίες για τις προθέσεις της τουρκικής διπλωματίας. Ενώ επίμονες προσπάθειες συνέβαλαν στο να αρθεί το τουρκικό βέτο για την ένταξη της Φινλανδίας και να δρομολογηθεί και η κύρωση της συμφωνίας εντάξεως της Σουηδίας από το τουρκικό κοινοβούλιο, οι εξελίξεις στη Γάζα ανέτρεψαν τις λεπτές ισορροπίες. Ο τρόπος με τον οποίο ανακοινώθηκε και οργανώθηκε η επίσκεψη του αμερικανού υπουργού Εξωτερικών **Αντονι Μπλίνκεν** στον ομόλογό του στην Αγκυρα **Χακάν Φιντάν** αλλά και η γλώσσα

του σώματος των δύο υπουργών ενώπιον των μέσων ενημέρωσης έδειξαν έκδηλη αμηχανία.

Η απόφαση της Τουρκίας να απομακρυνθεί από την ουδέτερη στάση των πρώτων ημερών μετά την επίθεση της 7ης Οκτωβρίου και να ταυτισθεί με τη Χαμάς αλλά και η εφεκτική στάση των Ηνωμένων Πολιτειών που να μην υποστηρίζουν πλήρως το Ισραήλ, εκφράζουν όμως ανεπισημως ανησυχίες για την αναλογικότητα των ισραηλινών πολεμικών επιχειρήσεων, τοποθετούν τις δύο χώρες σε αντίπαλα στρατόπεδα για άλλη μια φορά. Τούτο αναμένεται να

1. ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΕ ΝΕΑ ΣΤΕΝΩΠΟ

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 12/11/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 12/11/2023

Σελίδα: 51

ενισχύσει το ήδη ισχυρό ρεύμα αντιαμερικανισμού στην Τουρκία, το οποίο έχει αποτυπωθεί σε πληθώρα δημοσκοπήσεων, μεταξύ των οποίων και αυτών που διεξήγαγε το ΕΛΙΑΜΕΠ σε συνεργασία με το Istanbul Policy Center (IPC) με την υποστήριξη της διαNEO-οις. Η αντίληψη ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες υποστηρίζουν την Ελλάδα κατά της Τουρκίας παραμένει εδραία και συμπληρώνεται με την άποψη ότι η παρουσία των Ηνωμένων Πολιτειών στην περιοχή δεν συμβάλλει στη διεθνή ειρήνη και σταθερότητα. Συνεπώς οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν πρέπει να εμπλέκονται στις διεθνείς διενέξεις της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Ούτε καν η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία δείχνει να συγκινεί την τουρκική κοινή γνώμη και να την πείθει για την αναγκαιότητα της αμερικανικής παρουσίας στην Ευρώπη και τη

Μέση Ανατολή. Ενδιαφέρον είναι τέλος ότι ο αντιαμερικανισμός δεν απαντά μόνο στο φιλοκυβερνητικό στρατόπεδο. Ο ισλαμιστικού τύπου αντιαμερικανισμός που βλέπει τις Ηνωμένες Πολιτείες και τις πολιτικές της αξίες ως θανάσιμο εχθρό του Ισλάμ και το Ισραήλ ως προγεφύρωμα της δυτικής αποικιοκρατίας στη Μέση Ανατολή συνυπάρχει και με τον αριστερού τύπου αντι-ιμπεριαλιστικό αντιαμερικανισμό ο οποίος θεωρεί την αμερικανική παρουσία στη Μέση Ανατολή απειλή για την τουρκική ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα.

Ο κ. **Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης** είναι αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Μπίλκεντ στην Τουρκία και επικεφαλής του Προγράμματος Τουρκίας του **ΕΛΙΑΜΕΠ**.